

בס"ד. ש"פ האזינו, י"ג תשרי, ה'תשי"ט

(הנחה בלתי מוגה)

כנשר יעיר קנו על גזוליו ירחף גו' ישאהו על אברתו, הוי' בדד ינחנו ואין עמו א-ל נכרי, ולעיל מיני' כתיב: יערוף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי, שעי"ז מגיעים אח"כ לבחי' כנשר יעיר קנו גו' ישאהו על אברתו, ועד שבאים לבחי' הוי' בדד ינחנו. והנה⁵, בפירוש ישאהו על אברתו איתא במדרש⁶ שהנשר אינו נוטלן ברגליו כשאר עופות כו', אלא נושאן על כנפיו. ועד"ז בנמשל למעלה, דהגם שאין לו גוף ואין לו דמות הגוף⁵, הרי אמרו שרמ"ח פקודין רמ"ח אברין דמלכא⁶, היינו, שרמ"ח אברין דמלכא נעשים ע"י קיום רמ"ח מ"ע, וזהו ישאהו על אברתו, שהיא בחי' שלמעלה מרמ"ח מ"ע⁷. וצריך להבין איך אפשר לומר שישנו ענין שלמעלה מהמצוות, והיינו, שגם כפי שהמצוות הם בבחי' אברין דמלכא אינו מובן איך שייך שיהי' ענין שלמעלה מאברין דמלכא, ובפרט כפי שהמצוות הם בשרשם בבחי' רצון העליון, אזי יוקשה ביותר איך שייך שיהי' ענין למעלה מרצונו ית'.

(ב) **והענין** הוא, דהנה מדת הנשר היא מדת הרחמנות, והו"ע התעוררות רחמים רבים על כל אחד מישראל. והנה, ענין הרחמנות כפשוטו שייך רק על מי שהוא חסר דוקא, דכיון שהוא חסר לכן מרחמים עליו. וגם כאשר אינו מרגיש שהוא חסר, הרי אדרבה, מצד זה גופא שאינו מרגיש שהוא חסר, אזי הרחמנות עליו גדולה ביותר. אבל מי שאינו חסר, הרי לכאורה לא שייך עליו ענין הרחמים. ולכאורה כן הוא גם ברוחניות, שענין הרחמים שייך על מי שהוא חסר דוקא, והיינו, מי שחטא ופגם ועבר את הדרך, או גם מי שיש לו חסרון בדקות, כמ"ש⁸ אני ושלמה בני חטאים, ופרש"י חסרים, שגם עליו שייך רחמים. אבל

(5) ע"פ פיוט יגדל. וראה פירוש המשניות להרמב"ם סנהדרין פ' חלק היסוד הגי'.
(6) תניא רפכ"ג בשם התיקונים (ראה תקו"ז ת"ל — עד, סע"א). וראה לקו"ת פרשתנו (האזינו) עג, א.
(7) ראה לקו"ת שם עח, ב ואילך.
(8) מלכיס"א א, כא.

(1) פרשתנו (האזינו) לב, יא-יב.
(2) שם, ב.
(3) בהבא לקמן — ראה ד"ה כנשר תרמ"א (המשך יונתי תר"ם ע' מד. סה"מ תר"ם ח"ב ע' תקנד ואילך).
(4) הובא בפרש"י עה"פ.

צדיק גמור שאינו חסר מאומה, הרי לכאורה לא שייך עליו ענין הרחמים. אבל באמת הנה כנשר יעיר קנו הו"ע התעוררות רחמים מלמעלה על כאו"א מישראל, והיינו, שגם צדיק גמור שלא חטא כלל, וגם אין לו חסרון בדקות, הנה גם עליו שייך ענין הרחמים.

והנה התעוררות הרחמים באה מצד ההתבוננות בענין מלכותך מלכות כל עולמים⁹, שכל העולמות התהוותם היא רק ממדת המלכות שהיא שם והארה בעלמא. ובהקדים הידוע שכל ענין ישנו בדרך כלל ופרט¹⁰. הנה כמו שהוא בפרטיות בכל שנה, שבר"ה נעשה התחדשות החיות על כל השנה, שהחיות של השנה הבאה ישנו בר"ה בכח בלבד, שבו נמשך החיות מספירת המלכות, דזהו"ע בנין המלכות שבר"ה, הנה כמו"כ הוא גם בדרך כלל, בכללות ענין השתלשלות העולמות, הן העולמות שכבר ישנם בפועל, והן העולמות שיתהוו אח"כ, שהם נו"ן אלפים יובלות¹¹, שזהו דיוק הלשון כל עולמים, כל בגימטריא חמישים, דקאי על נו"ן אלפים יובלות שיתהוו אח"כ, ועכשיו הם רק בכח, הנה חיותם הוא רק מספירת המלכות שהיא שם והארה בלבד. והיינו, דעם היות שהנו"ן אלפים יובלות (כל עולמים) הם בעלי' אחר עלי', ובפרט לפי המבואר במ"א¹² שכל השית אלפי שני דהוי עלמא וחד חרוב אינם אלא שבוע אחד, וע"פ חשבון זה מובן אריכות הזמן דשנה, שמיטה ויובל עד נו"ן אלפים יובלות, שכל משך זמן זה הוא באופן של עלי' תמידית בעילוי אחר עילוי, ומ"מ, הנה כל זה אינו אלא מספירת המלכות, שהיא שם והארה בלבד. וכמובן גם מהלשון עולמים, שהרי עולם הוא מלשון העולם¹³ והסתר, שזהו שהתהוות העולמות היא בדרך יש מאין, שנקרא בשם אין לפי שאינו מושג¹⁴, והטעם שאינו מושג בהיש הוא לפי שאם יתגלה בהיש אזי יתבטל היש ממציאיותו. ומזה מובן בנוגע לכללות ענין העולמות, גם עולם האצילות, ולא רק אצילות הפרטית, אלא גם אצילות הכללית, דמאחר שנקרא בשם עולם, הרי זה ענין של העולם והסתר, ועד שגם העשר ספירות דאצילות, עם היותם ספירות מלשון ספירות ובהירות¹⁵, ועלייהו איתמר הוא אינון ואינון הוא¹⁶, מ"מ, הרי זה רק לגבי

(9) תהלים קמה, יג.

(10) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים

ח"א ע' רסז ואילך. וש"נ.

(11) ראה ש"ך ר"פ בהר. מאמרי אדמו"ר

האמצעי שם ע' רסח. וש"נ.

(12) ראה שהמ"צ להצ"צ מצות ציצית פ"א

(דרמ"צ טו, סע"א ואילך).

(13) ראה לקו"ת שלח לו, ד. ובכ"מ.

(14) ראה לקו"ת פ' ראה כא, א.

(15) ראה פרדס שער ח פ"ב. לקו"ת אמור

לה, ב. ובכ"מ.

(16) זח"ג ע, א. עבודת הקודש ח"א פ"ה.

למטה מהם, אבל לגבי למעלה מהם הו"ע של העלם והסתר. וכיון שמלכותך מלכות כל עולמים, היינו, שכל העולמות, גם הנו"ץ אלפים ובלות שיהיו אח"כ, התהוותם הוא מספירת המלכות שהיא שם והארה בלבד. הרי מובן, שגם העולמות היותר עליונים הנה הרחמנות עליהם גדולה ביותר. וכמו"כ הוא גם באדם, שגם כשיהי' צדיק גמור שלא שייך בו שום חסרון גם בדקות, מ"מ, הרי מצד עצם היותו מציאות, שייך עליו רחמנות גדולה ביותר.

ג) **וזהו** ג"כ שהכתוב כנשר יעיר קנו גו' הוא לאחרי מ"ש יערוף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי. והענין בזה, דהנה איתא במדרש¹⁷ ע"פ יערוף כמטר לקחי, שברו בריות את ערפן מיד מטר יורד, והיינו, שצריך לשבור את העורף, דענין העורף הוא כמ"ש¹⁸ פנו אלי עורף ולא פנים, וכידוע הפירוש בזה, שגם כאשר פנו אלי, מ"מ הוא רק עורף ולא פנים¹⁹. וכמשנ"ת בהמאמרים הקודמים²⁰ שיכול להיות שמקיים מצוות (לא רק בדרך מצות אנשים מלומדה²¹, אלא) בדחילו ורחימו, ומ"מ, חסר אצלו תכלית שלימות העבודה, שהיא דוקא כאשר קיום המצוות הוא בשמחה, ויתירה מזה, בטוב לבב, שמורה על ריבוי השמחה²², וכאשר חסר ריבוי השמחה, הנה עז"נ²³ אשר לא עבדת את הוי' אלקיך בשמחה ובטוב לבב גו'. וזהו ענין העורף. ועז"נ יערוף גו', שברו בריות ערפן, אַז מען דאַרף זיין צובראַכן פון דעם. וזהו גם מ"ש²⁴ ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה, דהגם שגדלה מעלת האדמה שממנה נברא אדה"ר שהיו בו כל ג' הענינים דראשית ראשון וראש, מ"מ צ"ל העבודה דאד יעלה גו', אד הוא מלשון אידיהן שפירושו שבירה²⁵, והו"ע שברון לב²⁶, צובראַכענקייט, וע"ד ענין החרישה שצריך לחרוש את הארץ לרככה ולרפפה שלא תהי' ארץ קשה, ואז דוקא אפשר להיות אח"כ ענין הצמיחה. וזהו יערוף כמטר לקחי, שלאחרי העבודה דיערוף שהיא ע"ד ענין החרישה, אזי נמשך המטר, שענינו הוא אתערותא דלעילא שבאה

17) ב"ר פי"ג, יד.	23) תבוא כח, מז.
18) ירמי' ב, כז.	24) בראשית ב, ו.
19) ראה לקו"ת אחרי כו, ד. ובכ"מ.	25) ראה ב"ר פי"ג, יב. שם, יד. ירושלמי
20) ד"ה שיר המעלות פ"ב (לעיל ע' 5).	תענית פ"ב ה"א.
21) ישעי' כט, יג.	26) ראה המשך הער"ב ח"ב ריש ע' א"ע.
22) ראה סה"מ תרצ"ז ע' 302. תש"י ע' 302.	ד"ה דרשו ה' דשבת תשובה תרצ"א (סה"מ
	תרצ"א ריש ע' כט).

לאחרי האתערותא דלתתא, ועי"ז והולידה והצמיחה²⁷, ועד שעיי"ז נעשה לקחי, שהו"ע אותי אתם לוקחים²⁸. וממשיך בכתוב תזל כטל אמרתי, שענין הטל הוא למעלה ממטר²⁹, דמטר הוא אתערותא דלעילא ששייכת לאתערותא דלתתא, אבל טל לא מיעצר³⁰, להיותו בחי' אתערותא דלעילא שלמעלה מאתערותא דלעילא שבאה לאחרי האתערותא דלתתא. ובפרטיות יותר הנה בחי' טל הוא למעלה גם משירא טלא דבדולחא³¹. ויובן קצת ענינם מפעולותיהם, דפעולת שירא טלא דבדולחא הוא שמטהר טומאת מת, אבי אבות הטומאה, והרי ענין הטהרה הוא דחיית הטומאה בלבד, אמנם ענין הטל הוא טל תורה, שהוא טל שעתידי להחיות בו את המתים³², שאין זה ענין דחיית הטומאה בלבד, כי אם, שהמת עצמו יהי חי. ומזה יובן קצת ענין מעלת בחי' טל על בחי' שירא דטלא דבדולחא.

אמנם לאחרי כל זה נאמר כנשר יעיר קנו, והיינו, שגם לאחרי העבודה דייערוף כמטר לקחי, שהו"ע האתעדל"ת והאתעדל"ע שבערך האתעדל"ת, וגם לאחרי בחי' טל שהו"ע האתעדל"ע מצד עצמה, הנה עדיין הרחמנות גדולה ביותר, שזהו שמסיים כנשר יעיר קנו גו', שהו"ע התעורות רחמים רבים. וטעם הדבר, לפי שגם לאחרי החרישה והמטר (יערוף כמטר) והטל (תזל כטל) נשאר הארץ במעמד ומצב של ארץ, אלא שאינה ארץ קשה כי אם רכה כו', והו"ע המציאות והישות דהעולמות, עולם מלשון העלם והסתר כנ"ל.

וכמו"כ יובן בעבודת האדם, שגם כאשר הוא צדיק גמור, הרי נוסף לכך שגם צדיק גמור עובד את הוי' ביראה ואהבה רבה בתענוגים הוא בבחי' יש מי שאוהב³³, ישנו גם ההעלם וההסתר שמצד עצם מציאות הגוף. ולכן מצינו גבי משה, שכאשר עלה למעלה הניח את גופו בעולם היצירה³⁴ (ורק אלי' שהי' בעיבור יב"ח³⁵ עלה בגופו השמימה³⁶), והיינו, שאף שגדלה מעלת משה שהי' מקבל הראשון דהתורה, וגם בענין הנבואה גדלה מעלת נבואת משה על שאר הנביאים,

---

(27) ישעי' נה, יו"ד. שמעוני ישעי' רמז תלא.
 (28) לשון חז"ל — ויק"ר פ"ל, יג. ועוד. (33) תו"א קיד, ד. וראה תניא פל"ה. פל"ז.
 (29) ראה לקו"ת פרשתנו (האיזנו) עג, ב (34) ראה גם המשך וככה פפ"ח. סה"מ ואילך.
 (30) תענית ג, א. תרח"ץ ע' ריד.
 (31) לקו"ת שם עג, ג. (35) ראה אוה"ת נח ח"א סד, ב ואילך.
 (32) ראה תניא ספ"ז. וראה ילקוט (36) מלכים"ב, יא. (36) מלכים"ב, יא.

שאצל שאר הנביאים הי' צריך להיות התפשטות הגשמיות כו'³⁷, ואילו משה עמד על עמדו בשעת הנבואה³⁸, ועד ששכינה היתה מדברת מתוך גרונו³⁹, והיינו, שלא זו בלבד שהגוף לא הי' מונע ומבלבל לגילוי הנבואה, אלא יתירה מזה, שגופו הגשמי הי' כלי להגילוי, שלכן היתה שכינה מדברת מתוך גרונו של גופו הגשמי, ומ"מ, כשעלה למעלה הניח את גופו בעולם היצירה. והיינו ע"ד שנת"ל בענין עולמות היותר עליונים, שלגבי למעלה מהם הרי הם בבחי' העלם והסתר, וכך גם גופו של משה, שכאשר נשמתו עלתה למעלה יותר, הוצרך להניח גופו כו'. ומכל זה מובן שענין התעוררות רחמים רבים שייך גם בצדיקים שהם במדרגות היותר נעלות.

ד) **והנה** כשם שענין התעוררות רחמים רבים שייך גם בצדיקים שהם במדרגות היותר נעלות, כמו"כ גם לאידך גיסא, שענין התעוררות רחמים רבים ישנו גם במדרגות היותר פחותות שבישראל, והיינו, דמ"ש כנשר יעיר קנו גו' ישאהו על אברתו קאי על כל אחד מישראל, שיש עליו התעוררות רחמים רבים. וזהו גם מ"ש⁴⁰ אתם נצבים גו' ראשיכם שבטיכם גו' מחוטב עציך עד שואב מימך לעברך בכרית גו', והיינו, שגם אלו שהם במדרגת חוטב עציך ושואב מימך, יש בהם הכר"ב עם הקב"ה להיות מיוחדים עם העצמות, ולכן יש עליהם התעוררות רחמים רבים.

והנה נתבאר לעיל⁴¹ שבשביל ענין הכריתת ברית צריך להיות בבחינת כלי, שזהו שאמרו רז"ל⁴² אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, דאשה היא כנסת ישראל, דקאי על כאו"א מישראל, וצריך להיות בבחי' כלי להקב"ה, שעיי"ז נעשה אצלו כר"ב עם הקב"ה. והענין בזה, שהכלי לגילוי אלקות הוא כלי ריקן המחזיק ברכתו של הקב"ה⁴³. וענין הכלי ריקן הוא ביטול היש, היינו, לא ביטול במציאות, כי אם ביטול היש דוקא, כי, בשביל ענין הביטול במציאות לא הוצרך להיות

(40) ר"פ נצבים.
(41) ד"ה ארשב"נ פ"ה (לעיל ע' 20 ואילך).

(42) סנהדרין כב, ב.
(43) ברכות מ, א. וראה גם ד"ה תקעו דש"פ נצבים תשחי פ"ג ואילך (תו"מ חכ"ג ע' 281 ואילך).

(37) ראה תניא קו"א קנו, א בשם רע"מ פ' משפטים (קטז, ב). וראה רד"ק שמואל-א יט, כד. ועוד.

(38) רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ז ה"ו.
(39) ראה זח"ג רלב, א. שם ז, א. רסה,
סע"א. שמו"ר פ"ג, טו. ויק"ר פ"ב, ג.
מכילתא יתרו יח, יט.

ירידת ההשתלשלות למטה, שהרי ביטול במציאות ישנו למעלה, אלא הכוונה היא שיהי' ביטול היש דוקא⁴⁴, ולכן היתה ירידת ההשתלשלות עד שנעשה מציאות יש, ועד לבחי' היש דעוה"ז, בכדי שתהי' העבודה דביטול היש, שהגם שמרגיש את עצמו ליש, מ"מ הוא מבין שצריך להיות בטל, שזוהי תכלית הכוונה. אמנם, בכדי שתהי' העבודה דכלי ריקן באמת, צריך על זה עזר וסיוע מלמעלה, והיינו, לפי שמצד פחיתותינו אי אפשר שתהי' בנו העבודה דכלי ריקן באמת, שהרי העבודה באה ע"י ההתבוננות שהו"ע ההשגה, והשגה יש בה הגבלה, ויש בה גם שינויים, דלא כל העתים שוות, וא"כ, גם בשעה שהוא בביטול, אין זה ביטול באמת, לפי שאין לזה קיום, שהרי יש בזה שינויים. ולכן, בכדי שתהי' העבודה דכלי ריקן באמת, צריך להיות העזר והסיוע מלמעלה. וזהו מש"נ⁴⁵ מקדש ה' כוננו ידיך, שכדי שיהי' ביכולת כאו"א מישראל להיות מקדש לו ית', כמ"ש⁴⁶ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בתוך כאו"א מישראל⁴⁷, הרי זה ע"י כוננו ידיך דוקא, שהו"ע העזר והסיוע מלמעלה.

ה) **אך** צריך להבין⁴⁸, מפני מה ענין המקדש הוא בנש"י דוקא, ולא במלאכים, הרי המקדש הו"ע הביטול כנ"ל, ובמלאכים יש ביטול יותר מאשר בנשמות בגופים, וכמבואר במ"א⁴⁹ ע"פ⁵⁰ יראת הוי' לחיים, שענין החיות הוא מצד היראה, ולכן במלאכים יש יותר חיות, לפי שיש בהם יותר ביטול שמצד היראה, ועפ"ז הוצרך להיות ענין המקדש במלאכים יותר מאשר בנשמות בגופים, או לכל הפחות שיהי' בשניהם בשוה, ולפועל מצינו⁵¹ שכאשר המלאכים טענו תנה הודך על השמים⁵², השיבו להם שענין זה שייך לנשמות למטה דוקא. אך הענין הוא, דהנה, ישראל עלו במחשבה⁵³, וזהו מעלת הנשמות על מלאכים, שכל הנבראים ובכללם המלאכים נתהוו מדיבור העליון, כמ"ש⁵⁴ בדבר הוי' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם, משא"כ ישראל עלו במחשבה. וההפרש בין מחשבה

48) הבבא לקמן — ראה ד"ה אני לדודי תרל"ד (סה"מ שם ס"ע שז ואילך).

49) אוה"ת חנוכה (בראשית ח"ה) תתקמו, א. ועוד.

50) משלי יט, כג.

51) שבת פח, ב ואילך.

52) תהלים ח, ב.

53) ב"ר פ"א, ד.

54) תהלים לג, ו.

44) ראה סד"ה כי בועליך תרל"ד (סה"מ תרל"ד ע' דש).

45) בשלח טו, יד.

46) תרומה כה, ח.

47) הובא בשם רז"ל בלקו"ת ר"פ נשא כ, סע"ב. ובכ"מ. וראה ראשית חכמה שער האהבה פרק ו קרוב לתחילתו (ד"ה ושני פסוקים). אלשיך תרומה עה"פ. של"ה סט, א. רא, א. שכה, ב. שכו, ב. וראה לקו"ש חלק כו ע' 173 הערה 45.

לדיבור הוא, שדיבור הוא לזולתו, וא"כ הרי הוא נפרד מעצם האדם, משא"כ המחשבה היא לעצמו, ומיוחדת עם האדם, וזהו מעלת הנשמות על המלאכים, שהמלאכים שנתהוו מהדיבור שייך בהם ענין הפירוד, וכפי שמצינו שאפקוהו כו' ומחיוהו שיתין פולסין דנורא⁵⁵, משא"כ הנשמות שהם מהמחשבה, ובמחשבה גופא הם עלו במחשבה, היינו בחי' היותר עליונה במחשבה⁵⁶, לכן הם בביטול, וכמ"ש⁵⁷ חי הוי' אשר עמדתי לפניו, דאין עמידה אלא תפלה וביטול⁵⁸. ולכן דוקא הנשמות הם מקדש לו ית'.

אמנם עדיין צריך להבין בענין הנשמות גופא, דהנה, מ"ש ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם קאי על הנשמות למטה דוקא, ולכאורה, הרי ענין הביטול הוא בנשמות למעלה יותר מאשר בנשמות למטה, וכמ"ש אשר עמדתי לפניו כנ"ל. אך הענין הוא, דהגם שישראל עלו במחשבה, מ"מ, המחשבה היא רק לבוש בלבד, וגם בחי' עלו במחשבה שהיא בחי' היותר עליונה במחשבה, עד בחי' כח המחשבה, מ"מ, הרי זה לבוש בלבד ולא עצם. אך בירידת הנשמה למטה בגוף ישנו העילוי שהנברא מגיע (יררט אָן) ביש האמיתי שהוא עצמותו ומהותו ית'⁵⁹. ולכן, בירידת הנשמה בגוף, הנה גם העזר והסיוע מלמעלה על העבודה דכלי ריקן נמשך מהעצמות ממש, לפי שהגוף הגשמי מגיע ביש האמיתי. וכמשנת⁶⁰ ל"ש אמיתית הסיוע הוא מהעצמות, בחי' רדל"א, שזהו"ע כוננו ירך, ובאופן שדוחקים אותו בגשמיות כו', ולכן הנה הידיעה עצמה שיודע שהדוחק שמצד העצמות נוגע בעניניו הגשמיים, מספקת לפעול עליו שיעבוד עבודתו בהעבודה דכלי ריקן.

(ו) **והנה** כיון שהסיוע מהעצמות הוא מצד הגוף הגשמי שמגיע בהיש האמיתי כנ"ל, הרי מובן, שסיוע זה ישנו בכל אחד מישראל, גם בהפחות ביותר, שהרי מצד הגוף כולם בשוה. וזהו שנת"ל שבחי' הרחמים דנשר (כנשר יעיר קנו גו') ישנו גם במדריגות הנמוכות, כי בכל אחד מישראל הרי מצד גופו יש בו הסיוע מהעצמות כו'. וכמו"כ לאידך גיסא, שגם בצדיקים יש התעוררות הרחמים (כנ"ל), שהרי גם צדיק גמור

(57) מלכים ב, ה, טז.
 (58) ברכות ו, ב. כו, ב. ב"ר פס"ח, ט.
 (59) ראה ביאורי זוהר בשלח מג, ג. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 147 הערה 53.
 (60) ד"ה ארשב"נ פ"ח (לעיל ע' 23).

(55) חגיגה טו, א. וראה גם לקו"ת מטות פז, א. מאמרי אדה"ז ענינים ע' סט. שם ע' עא. אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' שלה. רד"ה כבוד מלכותך דיום ב' דר"ה תשי"ב (תו"מ ח"ד בתחלתו).
 (56) ראה לקו"ת שה"ש יט, ב.

הוא יש מי שאוהב כו', ואינו מגיע בהעצמות, ועל זה הוא התעוררות הרחמים שיצא ממציאותו ויהי' בביטול לגמרי, שאז הוא מגיע בהעצמות. וזהו ענין העבודה דתשובה עילאה, שאינה על חטאים כפשוטם, וגם לא על חטאים בדקות, שהו"ע החסרון (כמ"ש חטאים, חסרים), אלא כמ"ש⁶¹ והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה, נתנה דייקא, שע"ז נעשה מ"ש⁶² ונתתי רוחי בכם, רוחי סתם, שלא נאמר של מי, דקאי על העצמות ממש שלמעלה מבחי' השמות⁶³.

ז) **וזהו** ג"כ מה שמסיים ישאהו על אברתו, שע"י התעוררות הרחמים מצד זה שמרגיש שכל המדריגות הם רק הארה בלבד, ולכן יוצא ממציאותו, שהו"ע התשובה (וכנ"ל שענין זה ישנו בכל ישראל, הן בצדיקים והן במדריגות נמוכות), הנה ע"י ההעתקה שבנפשו הרי הוא מגיע בבחי' עתיק יומין⁶⁴, וע"ז ישאהו על אברתו, למעלה מענין המצוות, לפי שענין התשובה הוא למעלה מענין המצוות. והענין בזה, כמבואר באחד המאמרים⁶⁵ בענין מעלת התשובה, דלכאורה, מזה שתשובה מועלת גם אם עבר על המצוות, אינו מוכח שענין התשובה הוא סוג אחר שלמעלה מהמצוות, שהרי אפשר שהתשובה היא בסוג של כל המצוות, אלא שענינה הוא שמועלת גם כשעבר על המצוות. וע"ד החילוק בין המצוות שבראש להמצוות שברגל, דעם היות הראש מקור החיות של הרגל, וכאשר חסר חיות בהרגל צריך להמשיך מהראש, מ"מ, אין זה סוג אחר, אלא שבאותו הסוג גופא הרי זה בחי' ראש. וע"ד החילוק שבין מצוות קלות שבקלות לחמורות שבחמורות⁶⁶. וכמו"כ הוא לכאורה גם במצות התשובה, שהיא בסוג כל המצוות, אלא שזהו ענינה להמשיך אור גם כשעבר על המצוות. אמנם באמת התשובה היא בסוג אחר לגמרי. והענין הוא, דכל המצוות הם לעושי רצונו, והתשובה היא לעוברי רצונו, ופירוש לעוברי רצונו הוא למעלה מבחי' רצון, היינו, שמגעת בבחי' בעל הרצון עצמו⁶⁷. והטעם לזה, לפי שבעבודה דקיום המצוות הרי הוא בבחי' מציאות עדיין, וכמשנת"ל (ס"ג) שגם אחרי

61 קהלת יב, ז. וראה לקו"ת ריש

ע' 23).

פרשתנו (האזינו). ראה סה"מ תער"ב-תרע"ו ע' א ואילך.

62 יחזקאל לו, יד. וראה המשך יונתי

תרצ"א ע' ט ואילך. תרפ"ט ע' 4 ואילך.

66 ראה ירושלמי פאה פ"א ה"א. תנחומא

הנ"ל ע' לה.

63 סד"ה כנשר שבהערה 3.

64 ראה ד"ה שיר המעלות פ"ד ואילך

עקב ב.

67 המשך יונתי הנ"ל ע' לו.

68 (לעיל ע' 8 ואילך) וד"ה ארשב"נ פ"ח (לעיל)

העבודה דמטר וטל הרי הוא נשאר עדיין בבחי' ארץ. אבל ענין התשובה הוא מצד התעוררות הרחמים על כללות ענין המציאות, גם המציאות היותר נעלית, שהיא מעלמת ומסתרת, ומצד זה הוא מעתיק את עצמו ממציאותו, ולכן מגעת התשובה בבחי' בעל הרצון. וזהו שממשיך בכתוב הוי' בדרך ינחנו, שע"י התשובה דר"ה עשי"ת ויוהכ"פ ובפרט בנעילה, הנה הוי' בדרך ינחנו, באופן שיהיו לך לבדך ואין לזרים אתך⁶⁸.

---

(68) משלי ה, יז. שמו"ר פט"ו, כג.